

Til beslutningsforslag nr. B 139

Folketinget 2015-16

Beretning afgivet af Retsudvalget den 22. juni 2016

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om en whistleblowerordning for offentligt ansatte

[af Josephine Fock (ALT) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 1. april 2016 og var til 1. behandling den 17. maj 2016. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Politiske bemærkninger

Et mindretal i udvalget (EL, LA, ALT, RV og SF) mener, at offentligt ansattes adgang til en whistleblowerordning er nødvendig og bør udbredes væsentligt i offentlige institutioner i forhold til den nuværende situation. Mindretallet mener således, at offentligt ansatte, der får kendskab til forhold vedrørende ulovlig forvaltning eller fejl og forsømmelser af en vis grovhed, bør kunne gøre brug af deres meddelelser og indberette deres kendskab til dette gennem en fortrolig og, hvis nødvendigt, anonym kanal. Sådanne forhold kan eksempelvis være strafbare forhold og forhold, der indebærer fare for enkeltpersoners sundhed og sikkerhed, fare for miljøet, økonomisk kriminalitet m.v. og tilfælde af omsorgssvigt.

Oprettelsen af en eller flere whistleblowerordninger kan være med til at sikre, at offentligt ansatte, der bliver opmærksomme på forhold vedrørende ulovlig forvaltning og forsømmelser af en vis grovhed, ikke overlades til at rejse sagen i pressen. Det er efter mindretallets opfattelse hverken i den offentlige institutions, whistleblowerens eller den eller de anklagedes interesse. Derfor ønsker mindretallet, at det sikres, at sagerne håndteres og undersøges sagligt af en uaf-

hængig instans – en whistleblowerordning – og at whistlebloweren bl.a. gennem muligheden for anonymitet ikke behøver frygte for negative personlige eller karrieremæssige konsekvenser.

Ved at oprette en whistleblowerordning fastholdes fokus således på sagens indhold frem for på personen. Ordningen vil desuden være med til at sikre, at sager om ulovlig forvaltning og forsømmelser af en vis grovhed bliver håndteret fagligt, sagligt og hurtigere, frem for at det først er, når sagen havner i pressen og offentligheden bliver opmærksom på den, at der handles. Dette vil medføre, at hele den offentlige institutions troværdighed ikke nødvendigvis lider skade som følge af en enkelt medarbejders ulovlige forvaltning. En whistleblowerordning kan også forventes at styrke de offentlige institutioners generelle troværdighed udadtil, eftersom der med oprettelsen af ordningen sendes et vigtigt signal om, at man tager yderligere skridt til at forebygge ulovlig forvaltning m.v. i de pågældende offentlige institutioner. Sluttelig kan ordningen tænkes at have en vis præventiv effekt på ansatte, der påtænker at begå noget ulovligt i forvaltningen el.lign., idet det i højere grad må forventes at blive indberettet.

Mindretallet noterer sig, at alle offentlige institutioner i betænkning nr. 1553/2015 om offentligt ansattes yringsfrihed og whistleblowerordninger opfordres til at overveje at oprette en whistleblowerordning. Mindretallet i udvalget konstaterer dog, at den hidtidige udvikling i antal oprettede whistleblowerordninger har været utilstrækkelig. Således kunne Politiken den 15. maj 2016 eksempelvis berette, at ingen af landets 17 ministerier og deres underliggende styrelser hverken har oprettet eller søgt Datatilsynet om at oprette en whistleblowerordning. Mindretallet mener derfor, at det er nødvendigt at sikre en styrket indsats for beskyttelsen af whistleblowere fra politisk side, og vil således fortsat arbejde for at skabe bedre forhold for whistleblowere. Mindretal-

let opfordrer ligeledes ministeren til at pålægge alle offentlige institutioner at overveje at oprette en whistleblowerordning, da mindretallet mener, at dette bør være obligatorisk.

P.u.v.

Peter Skaarup
formand

Oversigt over bilag vedrørende B 139**Bilagsnr. Titel**

- 1 Opfølgning på besvarelsen af spørgsmål nr. 1 og 2, fra justitsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 139**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om, hvor mange kommuner og hvilke der har oprettet whistleblowerordninger henholdsvis før og efter udgivelsen af Justitsministeriets betænkning nr. 1553 (2015), til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om, hvor mange statslige institutioner og hvilke der har oprettet whistleblowerordning henholdsvis før og efter udgivelsen af Justitsministeriets betænkning nr. 1553 (2015), til justitsministeren, og ministerens svar herpå